

Om Lofotfiskeriet

Aar 1861.

Under 11te September sidstleden er for Hans Majestæt Kongen fremlagt følgende af Opsynschefen ved Lofotfiskeriet, Premier-lieutenant Olsen, afgiven Indberetning angaaende Lofotfiskeriet i 1861.

„Følge den mig som Opsynschef ved Lofotfisket givne Instruk har jeg herved den Ære at afgive følgende Oversigt over afgigte Winters Lofotfiskes Gang og hvad dermed staar i Forbindelse samt over Opsynets og de extraordinaire Dommeres Virksomhed under samme.

Bed Nytaarstider formærkedes Skreien i de vestlige Vær i Lofoten og nogle Dage senere viste den sig langs Lofotoernes hele Kyststrækning mod Vestfjorden ligetil Straaven; mod Slutningen af Januar blev den ogsaa formærket paa flere Steder østenfor Straaven ligetil Ranstadfjorden. De større Indsig af Fisk maa imidlertid antages denne Winter at være skeet noget senere end almindeligt.

Allerede tidligt i Januar Maaned vare enkelte fremmede Fiskere ankomme til Vestlofoten, men forsinket ved stormende Vær ankom Mængden af Almuen noget senere til Fiskedistrikter end de to foregaaende Aar har været Tilsældet. Det største Antal Baade ankom i Ugen mellem 3de og 10de Februar og fremmede Fiskere vedbleve at indfinde sig ligetil henimod Slutningen af denne Maaned.

Nagtet Størstedelen af Almuen ogsaa iaar søgte til Østlofoten, bleve dog Værene mellem Svolvær og Hopen under dette Fiske ikke fuldt belagte. En stor Deel af den Almue,

der fra Fissets Begyndelse havde søgt til disse Vær, opholdt sig nemlig paa Grund af det mindre gode Fiske gennem længere Tid paa andre Fiskepladse, saa at Almuenes Antal i sidste Halvdel af Februar og første Halvdel af Marts her funs var rigtige i Forhold til tidligere Aar. En stor Almue søgte til Straaven og især til Henningsvær, hvilket sidste Sted saagodtsom under hele Fisset var fuldt belagt. I Forventning om Fiske paa Gimsostrømmen søgte ogsaa flere Fiskere end de nærmest foregaaende Aar til Stamsund.

I Tidsrummet fra 14de til 24de Januar blev der i Østfjorden fisket ret godt paa de da kun enkeltevis og især af Hjemfolk utsatte Redskaber og dette var især Tilsfeldet i Hopen og Henningsvær. Naar undtages enkelte Dage sidst i Marts var Fisset paa sidstnævnte Sted den hele Winter ret godt og jævnt, ffjent ikke rigt. Uveir lagde af og til Hindringer for Fissets Drift og navnlig lod det sig ikke gjøre at trække Garn i Dagen mellem 25de Februar og 2den Marts samst mellem 5te og 10de Marts.

Paa Straekningen øst for Henningsvær var Fisset derimod fra Januar Maaned Udgang og ligetil omkring den 18de Marts saa ubetydeligt, at kun saa Garnfiskere i dette Tidsrum utsatte Redskaber, hvormod mange søgte hen til bedre Fiskepladse navnlig til Stamsund, hvor man fra den 8de Februar havde fisket ret godt samst til Østnæsfjorden.

I denne var der allerede tidligt i Januar Maaned fisket noget af Hjemfolket, men omkring den 19de Februar bemærkedes, at en betydelig Fiskemasse stod i Fjorden. Fra den Dag begyndte man at fiske særlig godt og jævnt paa Lineredskaber og tildeles ogsaa paa Dybsagu, og den 25de begyndte et godt Garnfiske, som med enkelte Dages Afbrydelse paa Grund af Uveir vedvarede ligetil den 16de Marts, da det efterhaanden trak sig vestover.

Da der ved Straaven saavelsom ved de fleste andre Vær i Østfjorden ligetil Henningsvær kun stod lidet Fisk under Land mens Østnæsfjordfisset gik til, ligesom ogsaa Beiret især i den Tid faldt meget usædigt og stormende, var det særlig heldigt, at Almuen kunde sege til Fisset i Østnæsfjorden, hvor Havet er mere beskyttet end i den aabne og sohaarde Vestfjord. En Mængde Fiskere deltog derfor i dette Fiske og det tor antages,

at et Antal af omkring 1500 Baade gennem nogen Tid paa eengang vare tilstede i Fjorden; af disse vare dog en stor Deel Dybsagnbaade, hvis Mandskaber laa tilhuse i Straaven.

Da funs enkelte Norboder i de sidste Aar ere opførte i Østnæsfjorden, viste der sig snart en stor Mangel paa Husum, saa at ikke alene de omkring Fjorden boende Hjemfolks Huse var fuldt optagne, men Fiskerne indlogerede sig paa Kjøbfairstoerne saalænge der paa disse var Blads at erholde og mange maatte endog holde til i deres Baade eller i Telte, dannede af Aarer, Raaved, Seil, o. a.

Med den fælende Almue søgte en stor Deel Kjøbstadsfartøier til Fjorden. Det største Antal, der paa eengang vides at have været tilstede, var 110 og af disse blev henimod en Trediedeels forsynede med Last.

Overalt i Østnæsfjorden endog indenfor det saakaldte Rev blev der fisket, men Hovedfisset faldt dog udenfor Watersfjord og Folstad, og at en saa talrig Almue kunde udøve sin Bedrift paa en saa indskrænket Havstrækning som den, hvor Fisset her gik til, og i Regelen endog gjøre god Fangst uden synnerligt Tab af Redskaber, tjener i hoi Grad til at fremhæve Jordelene ved den nye Tingenes Orden. Hvor et stort Antal Redskaber — som her var Tilsfeldet — utsættes paa en forholdsvis liden Havstrækning, maa det imidlertid selvfolgtlig stede intræffe, at større eller mindre Dele af hver enkelt Fiskers allerede utsatte Redskaber indtrykkes af Andres, hvorfor Fangsten ikke kan blive saa jævn for alle som naar Redskaberne kunde staa klare fra Ende til anden.

I Straaven, hvor Almuenes Antal var temmelig betydeligt, var Fisset ligetil henimod Marts Maaneds Udgang mindre godt; ved Raafstider havdes enkelte gode Soveir, men den 5te April var Fisset allerede i kendeligt Aftagende.

I Brettesnes, hvor der kun laa liden Almue, fiskedes jævnt godt.

I Slutningen af Januar Maaned var der af Hjemfolket i Raafstundet enkelte Dage fisket Skrei, ffjent i ringe Mengde; men medens Østnæsfjordfisset gik til formerkedes, at et ikke ubetydeligt Indsig af Fisk ogsaa var skeet her. Sidst i Februar var Fisset ikke saa ganske ubetydeligt og først i Marts, da Fisset i Østnæsfjorden begyndte at aftage, søgte Almuen fra dette saa-

velsom fra Straaven og Bærene mellem Svolvær og Hopen til Raftsundet. Omkring den 20de Marts blev fisket hersteds drevet af flere hundrede Baade, ligefom omrent 25 Kjøbefartøier havde søgt hen til de derværende Havarne, fornemmelig til Digerninlen, Brakoen og Sloholmen.

Da der i Raftshundet ikke har været fisket Strei i synderlig Mengde siden Året 1837, var dersteds ligesom i Østnæs-fjorden for Mangel paa Huusrum. Da der af samme Grund kun fandtes ubetydeligt af Hjælmaterialier, var den fiskende Almue nødsaget til enten at sælge sin Fisk eller at føre den til de nuværende Bør vestenfor Mollaserne.

I Raftshundet formærkedes fisk paa den hele Strækning fra Guldvigen langs Østsiden af Stare-Molla, forbi Moldgavlen, Sloholmen, Norhopen til op imod Svartfjord saavel som ved Digerninlen; Hovedfisket foregik dog i den saakaldte Grundfjord eller paa Strækningen fra Norhopen til op imod Svartfjord. De første Dage i April var dette fiske tilende.

Fra den 18de Marts fiskedes ret godt og joamt i hele Østfjorden ligetil Fiskets Slutning — især var dette Tidspunktet i Paaskugen — og kun enkelte Dage lagde Beiret Hindringer for Fiskeriets Drift.

Bed Svolvær var fisket tilende den 5te eller 6te og ved Kabelvaag den 9de April; paa Strækningen vestester til Balstad fiskedes fremdeles noget, dog var der især vestenfor Henningsvær iflunds ubetydelig Almue tilfæde og fra den 14de April af blev fisket saagodtsom udelukkende drevet af Hjemfolk.

Den til Finnmarksfisket bestemte Almue begår sig paa Bæten nordover omkring den 23de Marts, og mod Slutningen af denne Maaned søgte endel Almue fra Østfjorden hen til Bærene paa Flakstado og Mossenæs.

Allerede tidligt paa Vinteren formærkedes der store Fiskemasser ved Vestfjorden, men de stode langt fra Vand, hvilket i Forbindelse med det stormfulde Veir og de korte Dage gjorde, at der saagodtsom intet fiske foregik.

Bed Stamsund begyndte intet egentligt fiske forend omkring den 8de Februar, men fra den Dag fiskedes ret godt ligetil den 20de Marts, da det efter begyndte at aftage. Det var bedst i den sidste Deel af nævnte Tidstrum og ved Udgangen af samme søgte Almuen deels tilbage til Østfjorden og deels til

de vestligste Bør i Lofoten. Paa Strækningen fra Stamsund til Henningsvær blev der ogsaa fisket ret godt; men forevrigt var Vestfjordfisket i det Hele taget af ringe Betydenhed indtil den 25de Marts; Almuens Antal var ubetydeligt og det stormfulde Veir var til stort Hinder for Bedriften og forårsagede i forening med en ualmindelig stærk Stromgang et ikke ubetydeligt Tab af Nedstæber. Endel Fiskere fornemmelig Indbyggere søgte af ovennævnte Grunde til Fiskeværene paa Flakstadoens Hderside, men da Omstændighederne her ikke i nogen Henseende vare gunstigere, vendte de snart tilbage igjen.

I Tidstrummet fra den 25de Marts til den 10de April var fisket paa denne vestlige Strækning enkelte Dage endog rigt og Almuens Antal var ved Tidsløftning østenfra tiltaget ikke ubetydeligt. Den 20de April havde saagodtsom alle fremmede Fiskere begivet sig paa Hjemveien, men af Indbyggerne blev der fremdeles fisket nogen.

Ligesom forrige Åar har jeg ogsaa iaaar ladet foretage en Optælling af samtlige Fiskere, Kartoier, disses Besætninger osv., hvis Resultater ere i nedenstaende Tabeller ordnede paa samme Maade som for 1860 Åars fiske:

over de i Lofoten den 16de Marts 1861 forhantete Sifte, disse Diensteder og Fordeling ved de forskellige Medisaber.

Bæret	171	30	36	8.6	30	2	2	175	32	38	
Særlærdal	591	106	120	9.5	26	224	49	1	3	824	
Golten	417	75	77	10.0	11	2	2	33	159	175	
Bøde	337	51	75	9.4	12	119	31	9	417	75	
Golten	251	45	57	9.9	7	45	15	1	387	102	
Hørstad	197	36	64	10.0	29	28	9	2	1	227	
Steggen	308	51	91	10.6	2	173	42	51	146	8	
Hammersø	237	40	68	8.3	1	149	39	48	80	2	
Østben	225	40	60	9.8	1	224	57	73	95	21	
Lebingen	201	35	45	10.3	9	316	96	110	84	17	
Bægen	229	39	60	11.1	18	740	210	269	62	14	
Gimle	112	2	2	8.0	2	6	1	1	16	1031	
Børge	154	27	32	10.4	2	22	5	5	1	466	
Bunres	266	50	91	8.7	47	164	44	57	4	112	
Gaffstad	368	106	197	8.7	106	73	18	28	1	544	
Børre	5	1	2	7.0	1	3	1	1	1	130	
Kastel	218	37	57	11.0	6	509	127	158	16	176	
Dynes	112	2	3	9.0	2	2	2	2	8	434	
Bø	5	2	2	7.0	1	3	1	1	1	641	
Døverberg	42	7	8	11.0	2	9	2	2	2	124	
Gortland	134	22	28	14.3	2	6	2	3	2	225	
Nordlands Ømt.	11604	2034	2466	11	591	3252	865	1042	1655	102	1031
											279

Tromsøes og Finnmarks population.

Søndre Hjelmes	942	158	244	9.9	93	72	20	23	78	21	5	1092	204	293	
Sværfjord	421	70	77	9.9	1	12	4	4	6	3	3	439	77	84	
Berg og Torsfj	7	1	2	10.0	2	1	1	1	1	2	2	7	1	2	
Dyrø	696	116	201	8.7	114	257	56	65	215	74	2	6	1	1	
Sveifjord	392	65	103	10.4	2	102	26	35	76	12	14	1168	248	342	
Fraus	189	31	35	10.4	1	157	41	43	29	4	7	375	117	164	
Gedigen	12	2	2	8.0	1	108	27	28	79	22	2	187	49	50	
Gafsfjord	17	17	17	10.7	2	266	71	74	38	8	5	316	86	89	
Tromsø	85	17	17	10.7	2	119	31	31	25	5	2	144	38	38	
Eringen	12	2	2	10.0	2	210	51	52	14	4	1	295	68	69	
Meldangen	2756	462	683	11	16	4	4	4	11	4	1	76	20	21	
Østerv.												16	4	4	
Finnmarks Ømt.												30	4691	996	1246
Søndre Hjelmes															
Ømt.	163	32	40	11	7	2	2	2	438	13	136	608	183	191	
Nordre Do. Do.	180	31	34	12	7	2	2	2	495	14	200	682	247	250	
Nordlands Ømt.	11604	2034	2466	11	591	3252	865	1042	1655	102	652	1651	3653	4262	
Finnmarks Do..	2756	462	683	11	212	1378	345	374	557	150	39	4691	996	1246	
Sum	14703	2559	3223	11	805	4644	124	1420	3145	279	1027	2292	5079	5949	

Fortegnelse

over de i Sjøforsvaret den 16de Mars 1861 forsørget statlige sifre samt vises over deres Fordeling ved de forskellige Redderater.

	Garn.	Line.	Dyplægen.	Baade	Samlet Antal.
Sættelsessted i Sjøforsvaret.	Baade	Baade	Baade	Baade	Baade
Brettesnes	46	9	125	45	47
Skravnen og Guld strand og	1806	310 421	3 583	146 181	977 1
Gjelvær	154	26 26	41	15 15	z z
Øver og Helle med Østmarkssjorden . . .	199	35 54	16 578	178 226	86 9 31
Svolvær med Øyan . .	1539	266 410	219 29	7 14	669 177 58 2257
Gabeklæg med under- liggende Bær	1527	265 277	10 720	216 32	z 15 2279
Sjørøven med Næsven	1162	205 251	58 188	50 54 406	29 141 1756 425 475

Breibugt	689	118 131	3 169	43 44	239 9 91 1097 261 275
Dresnes	439	73 77	2 317	80 81	88 24 11 844 188 193
Hopen og Rølle . . .	1042	175 259	z 500	117 173	105 43 1647 335 475
Henningsvær, Gjøvåg og Gudvigen	2388	408 416	z 5	841	191 196 400 2 152 3629 753 766
Gjøvåg	18	3 22	z 22	z 12	z 1 18 3 5
Gjøtelfjord	132	22	z 26	37 9	z 3 144 24 24
Bøtterøerne	124	22	z 23	23 28	z 2 1 164 32 36
Egervik	119	20	z 23	113 28	z 18 1 199 44 52
Stamfjord og Øygjen .	585	102 121	z 13 40	10 15	z 5 3 273 54 73
Østene (øre og nedre)	209	36 50	z 38	45 14	z 26 2 11 327 75 109
Ure	256	48 81	z 38	15	z 2 11 327 75 109
Mortflundholmen, Brandsholmen og Sandhjeld	142	27 45	21 5	7 10	z 2 2 163 32 52
Balsfjord	430	86 96	59 12	12 10	z 2 2 499 102 112
Østre og Mufsfjord .	325	58 67	58 20	23 5	z 2 407 78 90
Sund og Risland . . .	302	55 98	55 17	4 5 3	z 3 319 59 103
Heine, Dientisø og Havn	513	94 124	94 8	2 3	z 2 521 96 127
Mosfjord	130	23 25	23 9	2 4	z 2 139 25 29
Gørvagen	150	25 31	25 z	z z	z 2 150 25 31
Rø, Lind, Evenstad og	257	50 73	50 32	8 15	z 2 289 58 88
Zum	14703	2559 3223	805 4644 1214 1420 3145	2791027 22492 5079 5949	z 2 2 289 58 88

Med Hensyn til Tabel I skal jeg tillade mig at bemærke, at da Optællingen støtter sig til Opgivelser af vedkommende Hovedsmænd, ere disses Lejefolk og Løtmænd opførte for det Præstegjeld, hvor Hovedsmanden hører hjemme. En større Noagtighed i Henseende til Almuenes Fordeling paa de forskellige Præstegjeldene skulde krævet mere Arbeide end dertil af Opsynet funde afaes og skulde neppে været af synnerlig Interesse.

Bed at sammenligne Antallet af Fiskere efter ovenanførte Tabeller med det for forrige Åar, fremgaaer det, at der iaaar skulde have været 596 Baadmandskaber eller tilsammen 1774 Mand mindre end forrige Åar, og at Garnfiskernes Antal skulde have tiltaget med 1665 Mand, hvorimod Linefiskernes aftaget med 3131 Mand og Dybsagnfiskerne med 308 Mand.

Herved er imidlertid at lægge Mærke til, at af de Fiskere, der, da Optællingen foretages, drev Fiskeri i Raftsfundet, kun er medregnet dem, der fra Opsynsdistriktet havde søgt derhen, derimod ikke det ei ubetydelige Antal andre Fiskere — deels Hjemfolk og deels hjemmehørende i Hassel og Sortland — nemmelig Line- og Dybsagnfiskere, som derspuds vare tilstede, og som forrige Åar antagelig er medtaget i Tallene for andre Fiskepladse.

Imidlertid viser det sig ogsaa, at fra Finnmarkens Amt og navnlig fra Ibestad, Lenwigen, Tromsø og Lyngen Sogne var Almuenes Antal ikke lidet mindre end forrige Åar. Varsagen hertil tor være nærmest at sege i den Omstændighed, at mange Fiskere fra disse Distrikter iaaar deels have indskrænket sig til udelukkende at sege til Fiskepladse i Finnmarken, og deels, paa Grund af de allerede tidligt under Lofotfisket indlobne Efterretninger om gode Udsigter for Loddefiske i Vestfinnmarken, begav sig paa Beien nordover efter kuns at have opholdt sig kort Tid i Lofoten. Med Hensyn hertil skal jeg ikke undlade at bemærke, at det oftere har vist sig, at den Almue, som fra Lofotfisket mod dettes Slutning søger til Finnmarken, ved Modvind har været forhindret fra at naa frem til Fiskepladse der for det derfaldende Fiskes bedste Tid allerede har været forbi, ligesom den ogsaa af Mangel paa fikre Efterretninger om Fiskets Omstændigheder har søgt til Steder, hvor disse have været mindre heldige. Det Tiderum, der medgaer paa Reisen fra Lofoten til Finnmarken, og som i Regelen for den nordenfor Lofoten

hjemmehørende Almues Bedkommende forlænges ved paa Beien at besøge Hjemstederne, falder som oftest i det ene af de nævnte Fiskeriers bedste og travleste Tid og vil derfor efter al Sandhynlighed kunne gives en meget fordeleagtigere Anvendelse ved et stadtigt Ophold ved den ene af dem. I Regelen ville sikkertlig Fiskerne komme til at gjøre det største Udbytte ved enten at indskrænke sig til at sege til Finnmarken eller ogsaa først at begive sig dit, naar Lofotfisket er sluttet. Almuen fra Finnmarks Amt, der fra Lofotfisket søger til Finnmarken, indretter sig imidlertid sjeldent saaledes; iaaar begav den sig nordover netop paa den Tid, da et godt Fiske gik til i Lofoten. Den Almue, der fra Nordland søger til Finnmarken, forlader derimod sjeldent Lofoten forend Fisket der er saagodt som sluttet, og begiver sig da direkte til Finnmarken samt driver som oftest ogsaa Sommerfiske der. At Nordlands og især Helgeland's Fiskere, der ere forsynede med gode Baade og Nedskaber, sege til Fiskerierne i Finnmarken, er onsfeligt ogsaa af den Grund, at disse dygtige og hærdige Fiskeres Nærvarelse upaatvivlelig vil øve en gavnlig Indflydelse paa den i Finnmarken hjemmehørende fiskende Almue. En stor Deel af denne er, naar den indfunder sig ved Lofotfisket, iskin meget farveligt udrustet med Nedskaber, og ofte blive faadanne endogaa først anskaffede ved Ankomensten.

Det rige Fiske, der isfor faldt paa Lofotens Øderside, har visinok ogsaa foranlediget, at en storre Deel af Almuen iaaar har drevet Fiskeri paa den Kant.

Forstegne

over Skibsfartøier og Bygdeforsøgter, forfølget i Lofoten den 16de Mars 1861, dicses Hjemfæder,
Drægtighed, Antal af Befætning, o. f. v.

Hjemfæder.	Gjennemsnit af	Gjennemsnit af		Gjennemsnit af
		Gjennemsnit af Fartøiers Antal.	Gjennemsnit af Fartøiers Antal.	
Bergen	6	16	"	22
Kattefjord	1	3	"	4
Møre	3	3	"	3
Gjælstrandsfjord	19	1	"	24
Hvondsfjord	29	84	"	117
Søhæred	2	12	"	12
Gjøn	1	10	1	18
Ramdalens	1	7	12	24
Helgeland	24	24	49	97
Gjælen	5	40	20	12
Lofoten og Vroneg	1	17	13	1
Senja og Tromsø	3	8	1	31
Sum	10	15	171	180
				66
				2
				444
				2026
				210382
				z

Foruden de i ovenstaende Tabel anførte Antal Fartøier, henlaa endvidere i Raftsfundet, da Optællingen foretages, omtrent 20 Kjøbefartøier; det tor endvidere antages, at enkelte Fartøier ere ankomne til Fischedistriket efterat Optællingen var udfort samt at andre igjen allerede før den Tid vare ankomne til Finmarken. Antallet af de Fartøier, der iaaar søger til Lofotefjordet, kan saaledes ansættes til omtrent 480 Stykker.

At Helgeland og Salten, hvor Bygdefarsjægterne, der som oftest fare med en stor Besætning, i Regelen here hjemme, i Tabellen ere opførte med en i Forhold til disse Distrikters Fartøiers samlede Drægtighed siden Sum af Besætninger, har sin Grund deri, at da Bygdefarsjægternes Mandsskab er saagodtsom alle drive Fiskeri, ere de medregnedt blandt Fiskerne. Det bemærkes derhos, at for endel af de fra Lofoten og Vesteraalen opførte Fartøier er der heller ikke medregnet Besætninger, da de Fartøier, der tilhøre Handelsmændene i Fischedistriket og som i Regelen anvendes til Nedslætning af Fisk, som oftest paa Hjemfæderne under Fisken henligge uden Besætninger.

I følge foranforte Tabeller udgjorde Antallet af Fiskere og Fartøier ved indelevering Aars Lofotefiske 24,518 Mænd; men naar Besætningerne paa de Fartøier, der under Optællingen henlaa i Raftsfundet, samt alle derværende Fiskere medregnes, kan Antallet formentlig ansættes til noget over 25,000 Mænd.

Med Hensyn til Norboderne Antal i Fischedistriket, da udviser en iaaar foretagen Optælling af samme, at der heri ingen væsentlig Forandring er foregaet.

Efter den ved Opsynet foretagne Optælling skulde der ved Fissets Slutning i Østlosoten være bragt i Salt omtrent 5800 store Tusinder Fisk (6,960,000 efter smaa Tusinder) og i Vestlosoten omtrent 2200 store Tusinder (2,640,000 efter smaa Tusinder). Det samlede Parti, der virkedes til Klipfisk, skulde altsaa udgjøre omtrent 8000 store Tusinder (9,600,000 efter smaa Tusinder).

Nagtet Almen i Forventning om gode Rundfiskspriser fra Begyndelsen af Fisken viste stor Tilbejelighed til at hænge fra Fisk, blev dog Rundfiskspartiet paa Grund af det betydelige Fiske, der faldt i Østnæs fjorden og Raftsfundet, hvor der var stor Mangsel paa Hjældbrug, dette var ikke saa stort i Forhold til hvad der bragtes i Salt som man skulde have ventet; det kan for-

meentlig anslaaes til 8000 store Tufinder (9,600,000 efter smaa Tufinder). At der mod Slutningen af Fisset ikke blev virket mere Rundfisk, havde viistnok for en stor Deel sin Grund i de høje Fiskepriser.

Naar der endvidere medregnes, hvad der er medgaaet til Fortering under Fisset, kan det samlede Udbytte af dette Aars Lofotfiske paa det nærmeste anslaaes til $16\frac{1}{2}$ Millioner Fisk, regnet efter store Tufinder, eller 19,800,000, regnet efter smaa Tufinder, hvilket er 3,500 store Tufinder (4,200,000 efter smaa Tufinder) mindre end det samlede Udbytte, jeg ved Afgivelsen af forrige Aars Beretning opgav for 1860 Aars Fiske.

Uagtet Fisken til enkelte Tider var noget ujævn af Størrelse, var den dog i Regelen meget feed og leverholdig. I Bestlosoten, hvor Fisken i Almindelighed pleier at falde noget mindre, var den iaaar større end sædvanlig. Af det virkede Produkt tør det antages, at 18 à 19 Stkr. Fisk i Gennemsnit ville udfordres for at give en Bog Klipfisk, og at 26 à 27 Stkr. Fisk ville give en Bog Rundfisk. Tranpartiet kan forementlig anslaaes til omtrent 32,000 Tonder; af god Rogn blev der neppe virket over 14,000 Tonder.

Efter det her opgivne Udbytte af Fisset skulde dette være at ansætte til noget under et Middelsfiske. For Almuens Bedkommende faldt Udbyttet noget ujævt, hvilket især var Tilsædet med de nordenfor Lofoten hjemmehorende Fiskere, af hvilke mange forlod Fischedistriket med et misligt Udbytte. Saadan Ujævhed maa altid til en vis Grad komme til at finde Sted som Folge af Fiskets Tilsædigheder; som medvirkende Karfager kan viistnok endnu fortiden føres Mangl paa Enne eller Billie til at indrette sig efter de nye Forholde. Da Fiskernes Antal som før oplyst var noget mindre end sædvanligt og Fiskepriserne meget høje, maa afvigte Winters Lofotfiske for Almuens Bedkommende ifkedenomindre i det Hele taget kunne ansees som et Middelsfiske.

Bed Fissets Begyndelse var Prisen paa Raaffis næsten overalt 3 Spd. pr. stort Hundrede Fisk, men til denne Pris blev kuns ubetydelige Partier omfattet; den steg snart intil den i Østlosoten stadig blev staende mellem $4\frac{1}{2}$ à $5\frac{1}{2}$ Spd.; til enkelt Tid gik den endog op til $5\frac{1}{2}$ Spd. I Østnæs fjorden var Prisen gennemsnitlig $4\frac{1}{2}$ Spd.; i Raaffsundet derimod noget

høiere. For Line- og Snorffis er Prisen stedse noget lavere: I Bestlosoten naaede den kun undtagelsesvis op til $5\frac{1}{2}$ Spd. pr. stort Hundrede. For Lever, hvoraf der blev solgt endel, betaltes $5\frac{1}{2}$ à 6 Spd. Tonden og for Rogn efter dens Kvalitet fra 4 til 5 Spd. Tonden.

Nagtet Beiret under dette Fiske neppe var mere stormfuldt end sædvanligt paa den Alarstid, hændte det dog oftere især i Bestlosoten, at Fiskerne ved Uveir forhindredes fra at komme paa Søen; dette lod sig saaledes ikke gjøre i 3 Dage af Januar, 8 Dage af Februar, 9 Dage af Marts og 3 Dage af April. I Østlosoten var Forholdene i denne Henseende noget bedre, idet der i Storvaagen var 7 Dage af Februar, 5 af Marts og 3 af April at Beiret forhindrede Fiskerne fra at komme paa Søen. I Straaven var dette Tilsædte i 4 Dage af Februar, 3 af Marts og 2 af April. Det var desuden oftere Tilsædet, at det paa Grund af Ruling og Sogang ikke lod sig gjøre at trække Garn. Det længste Tidsrum disse vare udestaaende paa Grund af Uveir indtraf i Dagene mellem 24de Februar og 2den Marts samt mellem 5te og 10de Marts. Noget pludseligt opstaende Uveir indtraf ikke under dette Fiske og heller ikke for den 16de April nogen Storm af Nordvest, der i Lofoten under Fisset ofte foraarsager Ulykkestilsædte, som i det Hele ogsaa vare heldnere end almindeligt, idet mindste forsaavidt Tab af Menneskeliv betræffer. Efter hvad der er kommet til Opsynets Kunstdfab omkom der i Straaven 4 Mand, i Storvaagen 2 Mand, i Steen 1 Mand samt i Henningsvær 5 Mand; disse Sidste under Fortsætningen af et Kartoi i Sundet.

Allerede før Almuens Ankomst til Fischedistriket var der i Baagens Sogn og navnlig i Straaven indtruffet flere Tilsædte af den ondartede Halseshyre (Diphtherit), hvoraf ogsaa 5 Fiskere blev angrebne, men dog igjen helbredede. Af de i Straaven, Kabelvaag, Henningsvær og Burnes stationerede Fiskelæger behandlede Patienter havde 12 Nervefeber, 20 Lungebetændelse; 23 af Patienterne døde. Forovrigt tillader jeg mig i Henseende til Sundhedstilstanden under Fisset at henweise til de af vedkommende Læger gjennem Nordlands Amt indsendte Beretninger.

Befædigelse og Tab af Fiskeredskaber fandt under dette Fiske Sted omtrent i samme Grad som sædvanligt. Antallet af de Redskaber, der ere indbjergede i Østlosoten, er noget mindre

end forrige Åar. Uveir i Forbindelse med en usædvanlig stærk Strømgang foraarsagede, at et ikke ubetydeligt Antal Garn blev fordrevne fra de vestlige Vær, men den største Deel blev indhjertet til Balsfjord og der overleveret til Gierne. Det var ogsaa paa mange andre Steder tilfældet, at hjergede Nedskaber strax efter Bjergringen blev overleverede til Gierne og Bjerget lønnen udbetalt Bjergerne. I Raftsundet foraarsagede Isgang Sammenvirkning og deraf følgende Beskadigelse af Nedskaber. At mange Nedskaber ligge tilbage kommer for endel deraf, at Mange utsatte med at afhente dem til Fiskehentningstiden. De Nedskaber, der ere indhjertede til Henningsvær og Steder østensfor samme, ere samlede i Svolvær og opbevarede i Opsynets Oplagsfisket; de derimod, der ere indhjertede i Vestfjorden, ere samlede paa Reim, hvor tillige hellige de under forrige Åars Fiske i Vestfjorden indhjertede Nedskaber, der i Vinter ikke blev bortfolgte af Frygt for, at Realisationsbelebet ikke skulde være tilstrækkeligt til at dække Auctionsomkostningerne, og til at faae dem bortfolgte som Appendix ved en anden Auktion var der ikke Anledning. Den over de hjergede Nedskaber lovbestemte Forregnelse, hvoraf jeg tillader mig at vedlegge et Aftale, er distribueret paa samme Maade som forrige Åar. Regnskabet udviser en Udgift ved hjergede Nedskaber af 193 Spd. samt en Indtægt af 357 Spd.

Opsyns- og Dommerpersonalet ankom til Svolvær den 13de Januar. De stationære Opsynsbetjente fremmedte ifolge Ordre først nogle Dage senere. Den 19de og 20de begav Opsynspersonalet sig til de forskellige Stationer. Lieutenant Christie med Skoiten Maasen og Lensmand Strom samt constitueret Lensmand Benzen blev overdragne Opsynet i Vestfjorden. Lieutenant Elszen med Skoiten Hawhesten overtog Opsynet i Henningsvær; Styrmand Cappelen med Skoiten Sommersildens paa Strafningen fra Henningsvær til Storhaugen; Lieutenant E. Knap med Skoiten Skreien paa Strafningen derfra til Helle og Lensmand Kjelsberg fra Helle til Brettesnes, Straaven derunder indbefattet. Fra den 1ste Marts blev Lensmand Kjelsberg formedelst Sygdom afløst af Cand. jur. Nøde.

Af de extraordinaire Dommere forrettede Cand. jur. Nielsen i Østfjorden og Cand. jur. Mathiesen i Vestfjorden.

Da som før oplyst hovedmassen af Almuen samlede sig i

Østfjorden, viste det sig snart at blive nødvendigt ogsaa iaaer at foruge Opsynet i denne Deel af Distriket, hvorfør jeg engagerede endnu en Opsynsbetjent nemlig Lensmand Olsen, der først gaves Station i Svolvær indtil den 20de Marts, da Styrmand Cappelen efter overtog Opsynet paa dette Sted, og senere deels i Hopen indtil den 6te April og deels i Henningsvær. Ved Østfjordfisket var Styrmand Cappelen med Skoiten stationeret. Efterat den til Finnmarksfisket føgende Almue var afskeist, ansaa jeg det ikke fornødnet længere at beholde den hele Opsynsstyrke, hvorfør Lieutenant Elszen og Styrmand Cappelen afreste sydover den 6te April; den øvrige sydover bestemte Deel af Opsynspersonalet afreste den 15de f. M.

Opsynet trædte ud af Virksomhed den 20de April, hvorefter Opsynsstationerne indfattes i Oplagsfisket i Svolvær med Undtagelse af Skoiten Skreien, der ifolge det Kongelige Departements Bestemmelse er afgiven til Brug for Capitainlieutenant Heyerdahl. Den 29de funde jeg forlade Distriket.

Under Fisken blev der af Opsynet forelagt ialt 71 Multter, af hvilke 67 blev vedtagne og betalte ved Forelæggelsen, 3 inden Netten efterat Forhor og Politifag mod Bedkommende var paabegyndt og et Multtblæb skulde først erlægges ved Angjældendes Hjemkomst til vedkommende Lensmand. Af Multterne defreteredes 9 for at have fisket uden Baadmærker, 1 for at have fisket uden Flemærke, 3 for ulovlig Kapning af Andenmands Nedskab, 25 for at have begivet sig paa Soen til Trækning af Nedskab for Morgenignal, 5 for Overstaaten af Nedskaber om Sondagen, 9 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 9 for Brug af forbudt Nedskab paa deelt Hav, 1 for utilbørlig Oversættning af Andenmands allerede utsatte Nedskab, 5 for ulovlig Handel, 2 for ulovligt Brændviinsfalg eller Udsjælen, 2 i Forbindelse med Konfiskation for ulovlig Udsjælen af Öl og Vin.

Deels efter Overenskomst i private Twistigheder og deels ifolge Netsforlig blev der endvidere erlagt 8 Multter, hvoraf 6 tilfaldt Baagens, 1 Hammars og 1 Bodo Sogns Fattigkasse.

Samtlige Multter beløbe sig til 269 Spd., hvoraf 166 Spd. tilfaldt Statsklassen; af de øvrige 103 Spd. tilfaldt 91 Spd. Baagens Fattigkasse, 10 Spd. Buznes, 1 Spd. Ham-

møs og 1 Spd. Bodø Fattigkasse; endvidere tilfaldt Lensmanden i Burne 5 Spd. som Anmelder.

Der blev i det Hele optaget 12 Forhorer, af hvilke 2 angik Folks Omkommen paa Søen, 1 Fravigelse fra Ejendomme, 5 Thyveri, 1 Boldtegt, Hør og Overfalde, 1 Selvmord, 1 Moders Mishandling af hendes nyfodte Barn og 1 Giftmord.

Af Politisager behandledes 4, af hvilke 2 angik ulovlig Udsjænken af Öl og Vin, 1 ulovlig Udsjænken af Brændevin og 1 Forgaelse mod Lov af 23de Mai 1857 dens § 6; disse Sager blev alle hævede, idet samtlige Angjældende inden Retten vedtogte at betale de dem forelagte Bøder.

Af de 6 private Sager, der blevne incaminerede, angik 2 Grez- og Legemsforærmer, 2 Gjeldsforhold, 1 Disput mellem Jorddrot og Husmand angaaende Norboders Opsorelse paa Husmandspladsen og 1 Erlæggelse af forhøjet Grundfrelse af Norbod paa Præstegaards Grund, hvilke samtlige blevne bilagte. Endvidere blev der noteret 4 Sørvotester og optaget 4 Søforstøringer samt afholdt 2 Besigtesses, Skions- og Taxationsforretninger, samtlige angaaende Skade, som Fartsier havde lidt paa deres Reise til Lofoten.

Den de extraordinaire Dommere tillagte Fogedmyndighed kom ikke til Anwendung.

Fra Midten af April Maaned f. A. og indtil Opsynet iaa traadte i Virksomhed er der af Lensmanden i Baagen udvist Tomter til 8 Norboder og 5 Hjælde, alle paa de Staten tilhørende Dele af Kabelvaag og Etraaven. Under Fiscket blev der endvidere af Opsynet udvist Tomter til 3 Norboder, hvoraf 2 paa den beneficierede Elendom Hølstad i Baagens Sogn.

Allerede før Fiscket var begyndt og paa en Tid da kuns enkelte fremmede Fiskere vare ankomne, blev af endel Hjemfolk, der Alle vare Linerfisser, fremsat Begjæring om at faa iverksat den i Lovens § 11 omhandlede Deling af Haret mellem Brugerne af Garn og af Notline, idet de paaberaabte sig det Tab, de under forrige Mars Fiske havde lidt paa deres Nedstafaber derved, at Garn ofte blevne satte over Linerne og at disses Giere ikke altid ved Udgrenningen behandlede samme paa den lempeligeste Maade. Da de Bankeigheder, som under forrige Mars Fiske stillede sig for Hjemmemørslen af Hårdeling, maatte forudsættes at ville indtræde i endnu højere Grad iaa — hvilket

ogsaa virkelig viste sig at blive Tilfældet — blev der fra Fissets Begyndelse ingen andre Foranstaltninger trufne i saa Henseende, end at det i Overeinstemmelse med hvad der tidligere havde fundet Sted blev forbudt at bruge Garn i Østnæs fjorden indenfor Batufjord og Hølstad. Da Linerfisserne fremdeles holdt fast ved Begjæring om Deling, blev der imidlertid fra den 25de Februar til den 28de Marts — efterat Bekjendtgørelse derom var udstedt — udvist 2de Havstrækninger, den ene ud for Storvaagen og Drevaag og den anden for Hopen og Kalle, paa hvilke det blev forbudt at bruge Garn, hvorimod Lineredsfaber som før funde sættes overalt paa Haret. Nagtet de saaledes til udelukkende Brug for Lineredsfaber udlagte Havsykker vare af ringe Udstrækning, saa at den Indstrækning, Garnfisserne ledte ved Udelukkelse fra samme, kun var ubetydelig, valte dog Forsoiningen adfællig Misnosc hos disse.

Til Brug i Østnæs fjorden under dette Fiske var af et Interessentskab anskaffet en stor Kastenot; Fisken stod imidlertid ikke saa nær under Land, at der blev Anledning til at gjøre noget Hørsel.

Det har stedse under Lofotfisken været almindeligt, at endel Almue fra Østfoten mod Slutningen af Marts Maaned søger hen til Bærene i Vestfoten. Nogen anden Flytning af Almuene har indtil de senere Aar saagodtsom været u kendt ved dette Fiske og har aldrig for fundet Sted i den Udstrækning, som Tilfældet var i afgigte Winter. Hovedmassen af Almuene sogte nemlig som før meddeelt fra Først af til Bærene i Østfoten, men paa Grund af det mindre gode Fiske paa Strækningen øst for Henningsvær i Tidsrummet indtil den 18de Marts, søgte mange Fisser fra disse Bær til Østnæs fjorden og derfra til Raftsundet samt til Henningsvær og Stamfjord, hvor de opholdt sig i kortere eller længere Tid efter Fissets Omstændigheder og Bestandsenheden af de Bekvemmeligheder med Hensyn til Søbruget, der paa disse Steder vare at erholde. Nødwendigheden af for Fisseren at indrette sig saaledes, at han med større Letthed end hidtil kan iverkætte en saadan Flytning og bringe sig til gode Fisseriet paa andre Fiskepladse end dem, til hvilken han fra Fissets Begyndelse har sogt hen, viste sig især tilfulde, thi Mange hentede den væsentligste Deel af deres Udbytte andetsforsa end der, hvor de oprindelig vare bestemte til at drive Fisseri. Vi-

gesom der selvfolgelig for med Udført til et heldigt Udbytte at funne drive Fiskeri paa forskellige Steder udfordres et større Lokalkjendskab, vil det ogsaa — idet mindste indtil en større Bebyggelse finder Sted — være besværligere for Fiskeren at udøve sin Bedrift, end naar han stadtig kan holde sig paa de tilvante, bedre bebyggede og for Søbrug bekvemt indrettede Baer. Løcalkjendskabet erhverver imidlertid Fiskerne sig snart, og den ihoerdige Fisker syner ingen Besværlighed, hvor der er Udført til god Fangst, naar han blot som nu er Tilselde har Anledning til at fuge omkring. Enkelte Baadlag have derfor nu indrettet den ene Baad saaledes, at den foruden at kunne anvendes til Transport af Redskaber, Lever- og Mognsonder tillige ved Anbringelsen af et af lose Blafer bestaaende Huus paa Midten af Baaden afgiver Logis for et kortere Tidsrum for Mandskabet. At Fartoier, udelukkende indrettede til Logis for Fiskere, skulde komme til Anwendelse ved Lofotfisket saaledes som ved Baarafdsfisket er Tilseldet, er derimod neppe at vente. Ved at endel. Kjøbefartoier stedse følge Fiskerne, naar de fuge hen til bedre Fiskepladse, aabnes der en lettere Udgang for Fiskerne til at faa affat sin Fisk, ligesom mange Fartoier under saadanne Omstændigheder indlogere endel Fiskere.

Svad der ogsaa, efterat de nye Lovbestemmelser ere traadte i Kraft, for en stor Deel hidtil har forhindret saavel den fiskende Almoe som Kjøbefarteierne fra at iverksette Flytning fra Sted til andet, har især været Bansfeligheden af at erhverve paalidelige Efterretninger om hvordan Forholdene med Hensyn til Fisket have fillet sig paa andre Steder i Districtet. Denne Mangel vil for Eftertiden for en væsentlig Deel blive afhulpen ved den Telegrafledning mellem de vigtigste Fiskevaer, der nu er under Arbeide. Ikke destomindre troer jeg dog at burde henlede Opmærksomheden paa det til samme Hensigt Omfølgende i at Postvæsenets Dampfiske for Eftertiden maatte komme til i Fisketiden at anløbe Henningsvaer, Ørsvaag og Svolvær. Tidligere har der visstnok hersket ikke siden Jordom for at Saadant skulde kunne have mislig Indflydelse paa Fisket, men efter hvad jeg har kunnen erføre er Difket om en Forfeining som den antydede uforstidien jaagodskom ganske almindeligt.

Det i forrige Aars Beretning omtalte Huus til Bolig for den ved Fartoierne under deres Oplag ansatte Tilsynsmand samt

til Lokale til Telegraftstation i Svolvær blev i løbet af forrige Sommer optomret og saavidt færdigt, at Tilsynsmanden fra Midten af September Maaned s. A. der har haft Bolig. I Nørheden af samme er opført en Udhunsbygning til Bedrum o. A. Udgifterne ved disse Bygninger andrage ifølge det indsendte Regnskab til Dato omtrent 1500 Spd. Den paa Oplagskürets Nordside omtalte Tilbygning blev ligeledes fuldført, men da denne ikke afgiver tilstrækkelig Plads til Opbevaring af Oplysningens Robaade, der nødvendigtvis maa haves i Huus, vil der iaa paa Skurets Sydsidde blive opført en lignende Tilbygning. Med Undtagelse af at Oplagsküret, der endnu kuns er tækket med Bord, om fort Tid vil tiltrænge en forsvarligere Tækning, ville samtlige Bygninger inden dette Aars Udgang paa det Nørmeeste være fuldførte, saa at Udgifterne ved samme for Fremtiden ville indskrænke sig til hvad der medgaaer til Bedelige holdelse.

Naar det Statskassen under Fisket tilfaldne Beløb af Muulter, der udgør 166 Spd., sættes ud af Betragtning, have Omkostningerne ved Oplysning og extraordinair Retspleie under Lofotfisket dette Aar beløbet sig til 8392 Spd., af hvilket dog 87 Spd. 64 Ære Udgifter ved Telegrafering, der etter konne Statskassen tilgode. Endvidere bemærkes, at Udgifterne vedkommende Husebygningerne i dette Aar i det Hele beløbe sig til 2251 Spd.

Allerede i denne Vinter viste Fisket i Raafundet sig at være af den Betydenhed og at ansamle en saa talrig Almoe, at det visstnok funde været tjenligt om der havde været Anledning til at efterkomme de flere fremkomne Begjæringer om dertil at udstrække Oplysningens og den extraordinaire Retspleies Virksomhed. Efter al Rimelighed vil det næste Vinter vise sig endmere nødvendigt at saa seer, og det er vel i Betragtning af Fiskets Gang i senere Tider heller ikke usandsynligt at lignende Forfoiring kan paakræves, om end maaske i ringere Grad, for Strækningen fra Risvaer til og med Kansstadfjorden, hvor der allerede afgivte Vinter fiskedes ikke saa lidet af Hjemfolk, og hvor det dersor er at forudsee, at endel af den ved Lofotfisket værende Almoe for fortære eller længere Tid vil fuge hen. Paa Forhaand at træffe Bestemmelse om nogen saadan Udvidelse af Oplynsdistriket, skulde vel imidlertid ikke være hensigtsmæssigt, da

det nemlig vil være afhængigt af Fjærets Gang om den extraordinaire Myndighed skal komme til at gjøre Nytte paa de nævnte Strækninger. Det maatte formeentlig være tilstrækkeligt i Henhold til Lov om Loftfisken af 23de Mai 1857 dens § 1 andet Pasus at bemyndige Opsynschefen til efter Omstændighederne at give Opsynsdistrikter Udvidelse inden de antydede Grænser. I Tilsælde af at saadan Udvidelse finder Sted, vil det imidlertid være nødvendigt i nogen Grad at forøge det nuværende Opsynspersonale. Imedens jeg desvagtet, og endskjont ogsaa Udgift vil faaes til flere Baadmærker og til Signalhold paa flere Steder, ikke antager, at Udvidelsen vil forårsage nogen Overkridelse af de til Opsyn og extraordinair Rettspleie berigede Midler, tillader jeg mig faaledes at anholde hos det Kongelige Departement om at faae udfærdiget Bestemmelse for,

At Opsynschefen bemyndiges til

1. I Enhold til Lov om Corskefiskeriet i Nordlands Amt og Senjens og Tromsø Fogderi af 23de Mai 1857 dens § 1 efter Omstændighederne at udvide det ved kongelig Resolution af 27de October 1858 anordnede Opsyns Virkefreds til Raftsundet og til Strækningen fra Brettesnæs til og med Kanstadfjorden, og til
2. at antage indtil 5 stationære Opsynsbetjente paa de ved kongelig Resolution af 27de October 1858 6 Post bestemte Bilkaar.